

Tal om unge og frivillighed

TENDENSRAPPORT OM 16-29-ÅRIGES FRIVILLIGE ARBEJDE

Om undersøgelsen

Tal om unge og frivillighed er en analyse, udarbejdet på baggrund af data fra befolkningsundersøgelsen, som er en af tre delundersøgelser i Frivilligrapporten 2016-2018.

Frivilligrapporten har siden 2010 løbende monitoreret frivilligheden med særligt fokus på velfærdsområdet, dvs. social- og sundhedsområdet samt det humanitære, almennyttige arbejde.

Frivilligrapporten består af en befolkningsundersøgelse, en kommuneundersøgelse og en foreningsundersøgelse.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde udgiver løbende analyser om tendenser på baggrund af disse tre undersøgelser. Frivilligrapporten er finansieret af Frivilligpakken under Børne- og Socialministeriet.

TAL OM UNGE OG FRIVILLIGHED

En tendensrapport om 16-29-åriges frivillige arbejde.

Af Mette Hjære & Helene Elisabeth Dam Jørgensen

juni 2018

Center for Frivilligt Socialt Arbejde
Albanigade 54 E, 1. sal
5000 Odense C
T: 66 14 60 61
M: info@frivillighed.dk
W: frivillighed.dk

Center for Frivilligt Socialt Arbejdes publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Indholdsfortegnelse

Unge frivillige engagement	4
Hvem er de unge frivillige?	4
Unge kvinder og mænd	5
Geografiske forskelle	6
Tradition for frivilligt arbejde?	6
Potentiale for flere unge frivillige.....	7
Områder, opgaver og tidsforbrug.....	8
Tidsforbrug	10
Medlemskab og tilknytning	12
Anledning og motivation	14
Litteratur.....	16
Bilag 1. Områder	17
Bilag 2. Arbejdsopgaver	18

Unge frivillige engagement

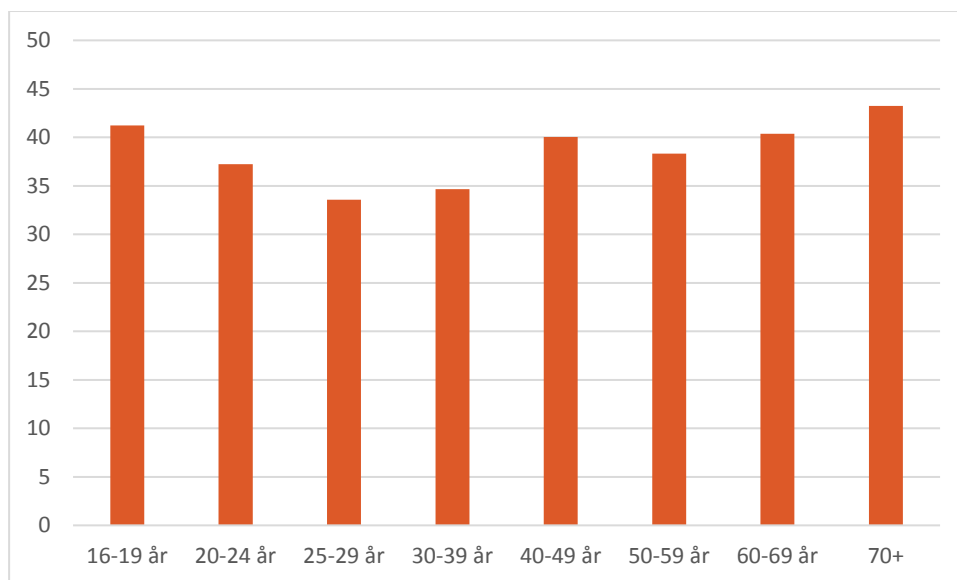
Hvor udbredt er frivilligheden egentlig blandt teenagere og unge voksne? Hvad laver de unge, når de er frivillige? Og hvorfor gør de det? Det er nogle af de spørgsmål denne tendensrapport vil give svar på.

Når vi fokuserer på unge, er der primært tale om aldersgruppen 16-29-årige. Vi ser dog også nærmere på disse unge, opdelt i 16-19-årige, 20-24-årige og 25-29-årige¹. Desuden sammenligner vi de unges frivillighed med frivilligheden i resten af befolkningen, hvor det forekommer relevant.

Hvem er de unge frivillige?

Zoomer vi ind på de 16-29-årige, som er den gruppe, vi i denne analyse betragter som de unge, er det samlet set 37 procent, der inden for det seneste år (i marts 2017) har været frivillige. Til sammenligning er det 39 procent af alle danskere over 16 år, der er frivillige (Hjære og Jørgensen, 2017).

Figur 1. Personer, som har udført frivilligt arbejde det seneste år fordelt på alder. Procent.

N = 6.431

¹ På grund af de anvendte metoder for indsamling og vejning af data kan der ikke garanteres repræsentativitet for underkategorierne for de 16-29-årige, dvs. 16-19 årige, 20-24 årige og 25-29-årige. Du kan læse mere om befolkningsundersøgelsens metoder i *Tal om det frivillige Danmark. Metodebilag* på vores hjemmeside <https://frivillighed.dk/viden-og-fakta/frivilligrapporten-2016-2018-tal-om-det-frivillige-danmark>

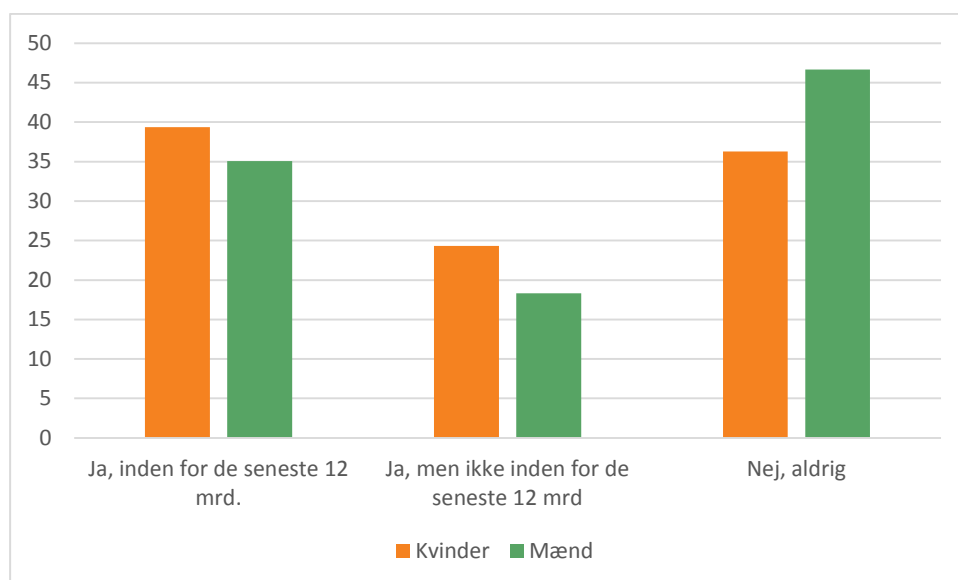
Der er imidlertid ret store interne forskelle mellem de yngste og ældste unge. Blandt teenagerne (16-19 årige) er 41 pct. frivillige, mens det tilsvarende er 37 pct. af de 20-24-årige, der er frivillige. Blandt de ældste unge (25-29 år), er 34 pct. frivillige. Det er således teenagerne, der her tager føringen.

Unge kvinder og mænd

Flere unge kvinder end unge mænd har udført frivilligt arbejde det seneste år eller tidligere. Det er således 39 pct. af de unge kvinder mellem 16 og 29 år, der har været frivillige det seneste år, mens det tilsvarende er 35 pct. af de unge mænd.

Dette står i modsætning til kønsfordelingen blandt frivillige i hele befolkningen, hvor der stort set er lige mange kvinder og mænd (hhv. 38,6 pct. og 39,3 pct.).

Figur 2: Køn og frivillighed blandt de 16-29 årige. Procent.

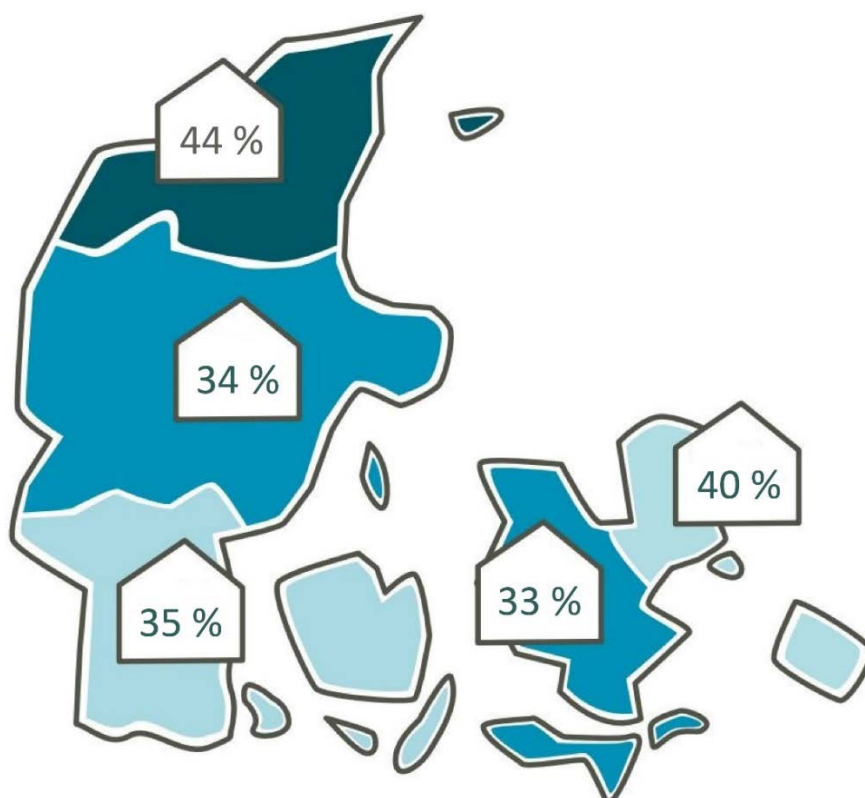
N=697 (kvinder), N=727 (mænd). Personer der har svaret 'Andet' til spørgsmålet om køn, er ikke medregnet i figuren grundet antallet.

Når vi ser på udviklingen i frivilligheden i Danmark inden for de seneste 10-15 år, er der langsomt sket en udligning i kønsfordelingen. Tidligere var flere mænd end kvinder frivillige. Igennem flere år har forskningen kunne konstatere, at andelen af yngre kvinder, der er frivillige er større end andelen af yngre mænd (Fridberg og Henriksen, 2014:49). I dag er der som sagt sket en kønsudligning, når vi slår det frivillige arbejde sammen. Forsætter tendensen med at yngre kvinder overhaler yngre mænd, vil vi i fremtiden måske se, at frivilligheden generelt er højere blandt kvinder end blandt mænd.

Geografiske forskelle

I undersøgelsen af befolkningens frivillige engagement fandt vi, at nordjyderne var de mest frivillige, når vi så på alle aldersgrupper (Hjære og Jørgensen 2017). Den samme tendens finder vi også blandt de unge mellem 16 og 29 år. I denne aldersgruppe er 44 pct. fra region Nordjylland frivillige. Den region, der har næstflest unge frivillige, er Hovedstaden med en andel på 40 procent. Tredjepladsen går til region Syddanmark, der har en frivilligandel blandt unge på 35 procent. De laveste andele findes i Region Midtjylland og Region Sjælland, hvor henholdsvis 34 procent og 33 procent af de unge er frivillige.

Figur 3.: 16-29-årige, der har udført frivilligt arbejde det seneste år fordelt efter region. Procent.

N=1428

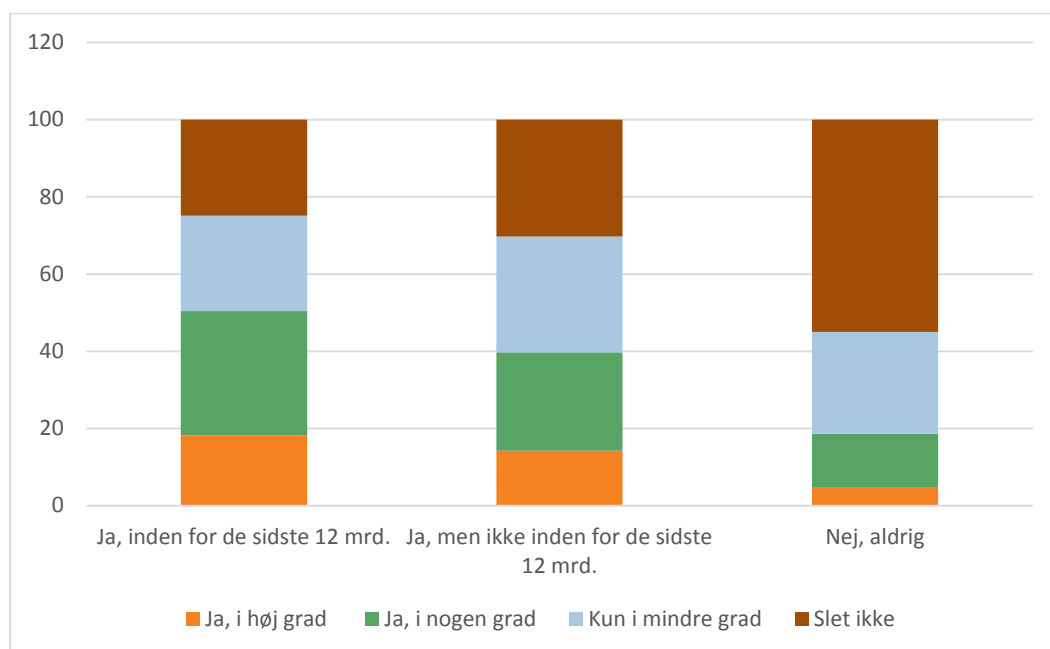
Tradition for frivilligt arbejde?

Der er generelt stor interesse for og opmærksomhed på, hvorfor vi danskere er frivillige, og frivilligforskningen leder med lys og lygte efter forklaringer og årsagssammenhænge. En af hypoteserne hænger sammen med tradition, og i vores undersøgelse har vi spurgt ind til, hvorvidt der var tradition for frivilligt arbejde i respondentens nære familie.

Blandt alle de 16-29-årige, der indgår i undersøgelsen, dvs. både dem, der er frivillige og dem, der ikke er frivillige, svarer 35 pct., at der i nogen eller høj grad var tradition for at udføre frivilligt arbejde i deres nære familie. Dette niveau er ikke langt fra befolkningens, som ligger på 33 pct. Til gengæld er der en del forskel at spore, når vi splitter de unge op i dem, der nu er frivillige og dem, der aldrig har været frivillige.

Blandt de unge, som har udført frivilligt arbejde inden for de seneste 12 måneder, har 50 pct. svaret, at der i løbet af deres opvækst var tradition for frivilligt arbejde i den nære familie. Omvendt oplever kun 19 pct. af de unge, som aldrig har udført frivilligt arbejde, at der i deres nære familie var tradition for frivilligt arbejde. For de unge, der tidligere har været frivillige, ligger andelen på 40 pct.

Figur 4: Tradition blandt unge 16-29-åriges familie for at udføre frivilligt arbejde. Procent.

N=1.428

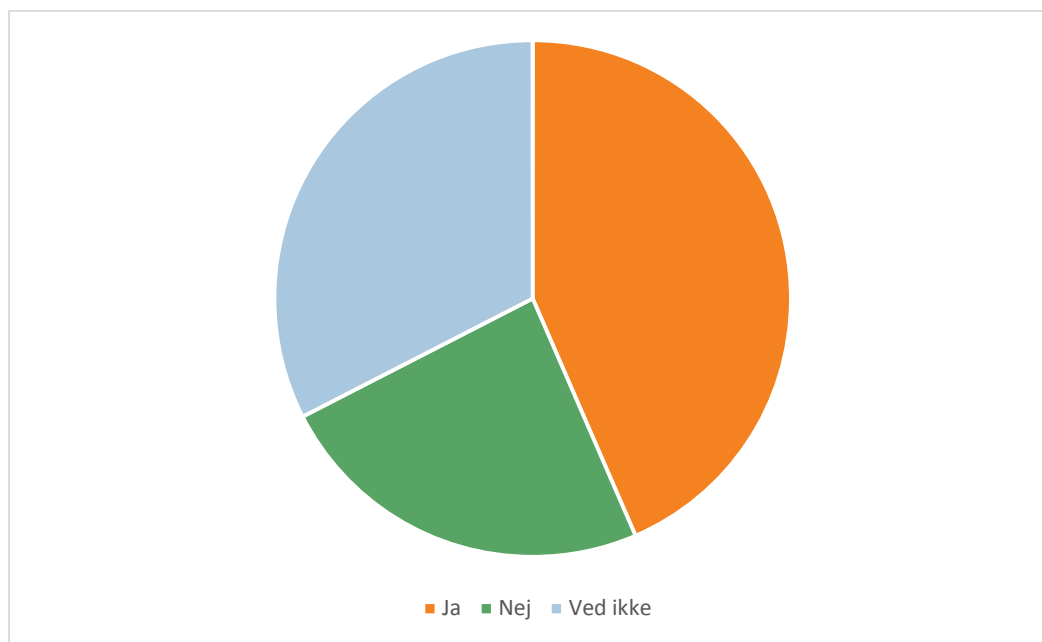
Potentiale for flere unge frivillige

Når 37 pct. af de unge 16-29-årige har været frivillige de seneste 12 måneder, vil det med andre ord sige, at 63 pct. *ikke* har været det. Betyder det så også, at de ikke har lyst til at være frivillige? Ikke nødvendigvis, ifølge vores tal.

I hvert fald svarer lidt under halvdelen (43 pct.) af de 16-29-årige, som enten ikke har været frivillig de seneste 12 måneder eller aldrig har været det, at de kunne tænke sig at blive frivillig, hvis de blev spurgt. Til sammenligning er det 36 pct. af alle ikke-frivillige

(uanset alder), der svarer det samme – og potentialerne for nye frivillige falder med alderen.

Figur 5: Andel af ikke-frivillige unge, der vil være frivillige, hvis de bliver spurgt. Procent

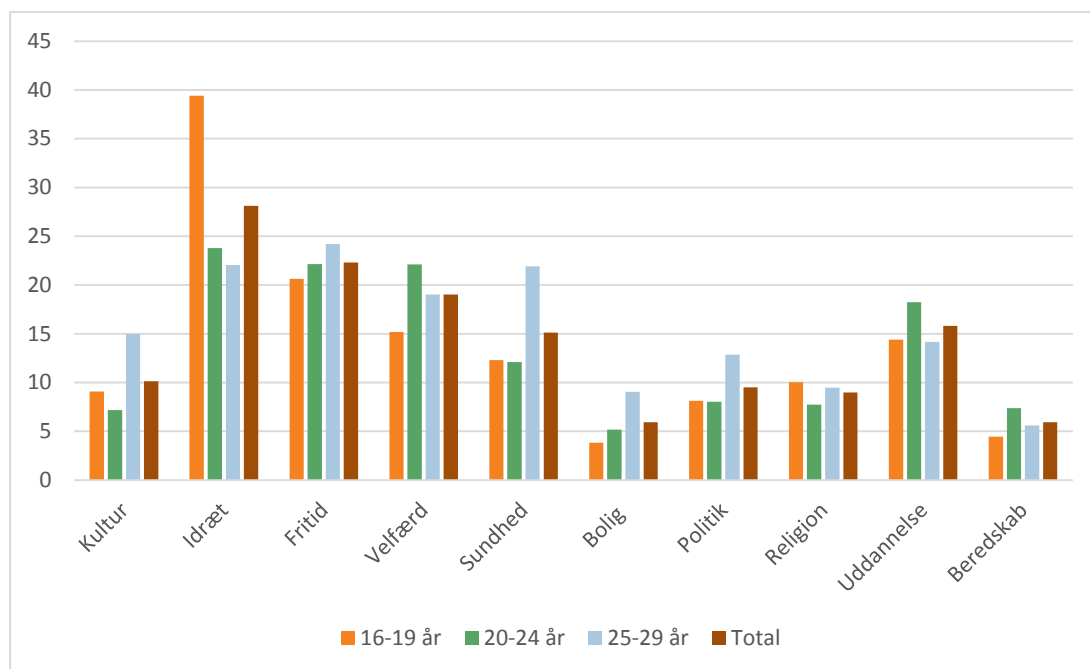
N=898

Områder, opgaver og tidsforbrug

De unge mellem 16 og 29 år er oftest frivillige inden for idrætten, på fritidsområdet og på det sociale område (se eksempler på områder i bilag 1). Idrættens frivillighed dyrkes særligt af de yngste (39 pct. af de 16-19-årige og 24 pct. af de 20-24-årige). De ældste unge (25-29 årige) er hyppigst frivillige på fritidsområdet, i idrætten og på sundhedsområdet (hhv. 24, 22 og 22 pct.).

De områder, hvor færrest unge engagerer sig frivilligt er inden for beredskabsområdet samt inden for bolig- og lokalsamfundsområdet. På begge områder er 6 pct. af de unge aktive.

Figur 6: På hvilke områder er de unge frivillige. Procent.

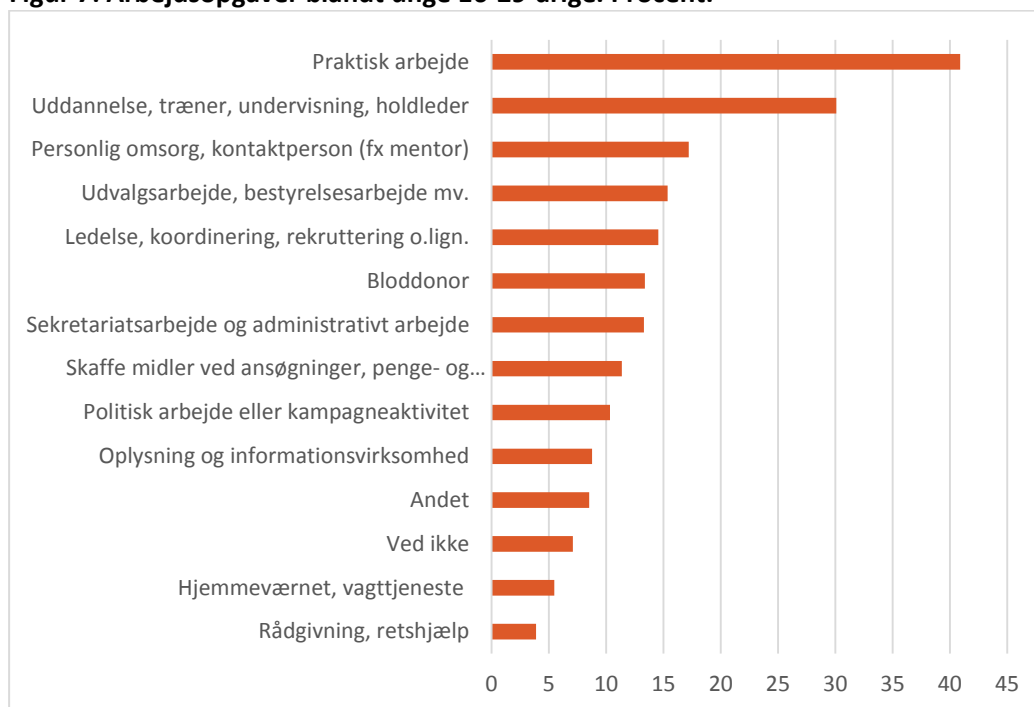
N=530. På to områder (beredskab og bolig) er der under 10 observationer, hvorfor disse er forbundet med en vis usikkerhed.

Praktisk arbejde, såsom café- og køkkentjanser, indkøb og rengøring mv., er den mest populære arbejdsopgave blandt unge frivillige. I alt har 41 pct. af de frivillige 16-29-årige udført praktisk arbejde inden for de seneste 12 måneder. Af andre populære arbejdsopgaver er også undervisning, træning, instruktør- og lignende opgaver, som knap hver tredje unge (30 pct.) har deltaget i. Opgaver som det at give personlig omsorg eller fx være kontaktperson kommer på en tredjeplads blandt de unge frivillige (17 pct.).

Ser vi lidt nærmere på de unges frivillige arbejdsopgaver, finder vi imidlertid en del variation mellem teenagerne og de lidt ældre unge. Således kan vi se, at teenagerne i højere grad end de øvrige unge er involveret i forskellige trænings- og undervisningsopgaver, herunder at være holdleder eller instruktør. De ældste unge (25-29 år) varetager oftere bestyrelses-, råde- og udvalgsarbejde samt sekretariats- og administrativt arbejde. Mellemsgruppen af 20-24 årige har oftere omsorgsopgaver (fx at være kontaktperson, besøgsven eller mentor) end teenagerne og de ældste unge.

I forhold til alle frivillige, er udbredelsen af bestyrelses- og andet ledelsesarbejde ganske lav blandt de unge. Om det skyldes, at unge ikke har lyst til at udføre den slags frivillige arbejde eller at muligheden ikke er til stede, giver undersøgelsen dog ikke svar på.

Figur 7: Arbejdsopgaver blandt unge 16-29-årige. Procent.

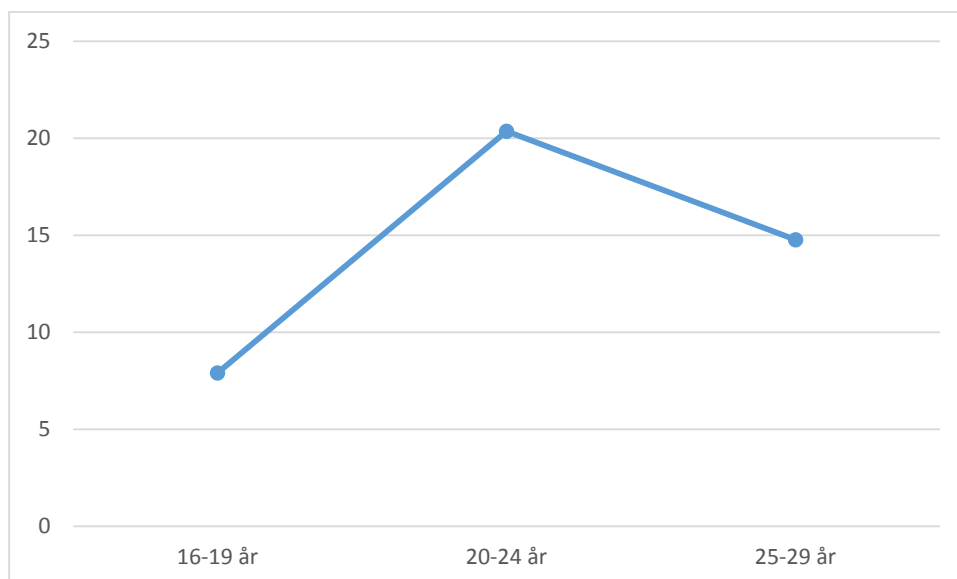
N=530

Tidsforbrug

Det timemæssige omfang af de unges frivillige arbejde adskiller sig ikke væsentligt fra andre aldersgrupper af frivillige. Således kan vi se, at de unge 16-29-årige brugte 14,2 timer på frivilligt arbejde den seneste måned, mens alle frivillige brugte 14,9 timer på frivilligt arbejde den seneste måned.

Zoomer vi igen ind på de enkelte ungegrupper, er der imidlertid ret store forskelle at finde. Teenagerne (de 16-19-årige) har i gennemsnit brugt 8 timer på frivilligt arbejde den sidste måned, mens de 20-24-årige har brugt 20 timer og de 25-29-årige knap 15 timer. Selvom flest teenagere er frivillige, er det således ikke ensbetydende med, at de bruger mange timer på deres frivillige arbejde sammenlignet med andre unge.

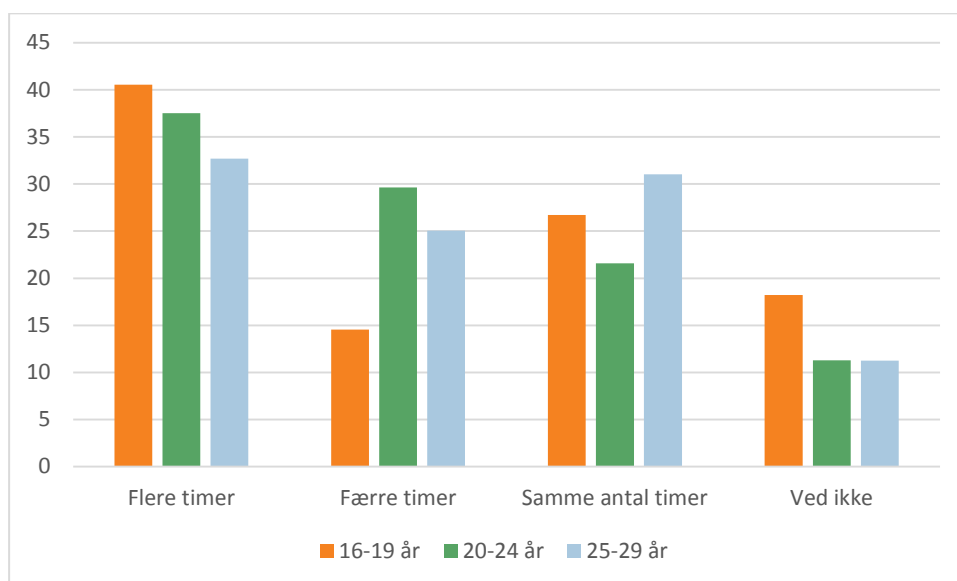
Figur 8: Antal timers frivillighed den seneste måned fordelt på alder.

N=416

Når de frivillige unge selv skal vurdere, om de har brugt flere, færre eller samme antal timer på frivilligt arbejde det seneste år, sammenlignet med tidligere år, svarer 37 pct., at de har brugt flere timer. Knap hver fjerde (24 pct.) svarer, at de har brugt færre timer, mens 26 pct. svarer, at de har brugt samme antal timer.

Figur 9: Flere, færre eller samme antal timer fordelt på alder. Procent.

N=530

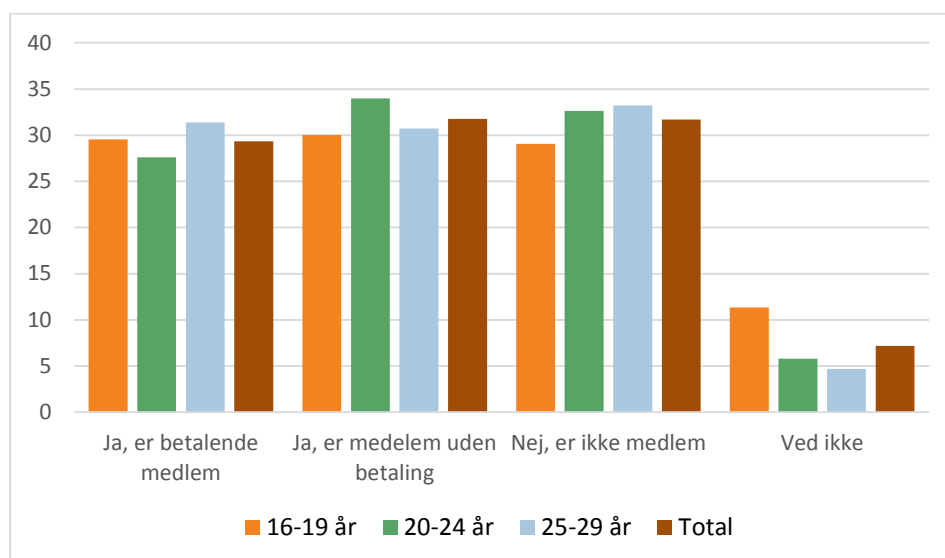
Det er ikke overraskende, at det er teenagerne, der i højere grad end de øvrige unge svarer, at de har brugt flere timer på det frivillige arbejde end tidligere. Måske er de netop begyndt på deres første frivillige 'job', og derfor er det naturligt, at deres engagement er øget. At de 25-29-årige er den gruppe, som i størst omfang oplever, at deres frivillige arbejde timemæssigt ligger stabilt, kan skyldes, at unge med alderen netop bliver mere afklarede omkring, hvor mange timer de kan og vil bruge på det frivillige arbejde.

Medlemskab og tilknytning

Selvom mere end halvdelen af de unge frivillige er medlemmer dér, hvor de er frivillige – og det dækker både et medlemskab med og uden betaling – er medlemskabet stadig noget lavere blandt unge end blandt alle andre frivillige. Således er det 61 pct. af de 16-29-årige, der er medlemmer, mens det tilsvarende er 72 pct. af alle frivillige, uanset alder. Deler vi ungegruppen op, er der imidlertid ikke nogen særlig forskel på om teenagerne, de mellemste unge og de ældste unge er medlemmer eller ej.

Den eneste mindre afvigelse, er i forhold til de unges kendskab til eller bevidsthed om, hvorvidt de er medlemmer. Her bemærker vi, at særligt hos teenagerne er der en vis usikkerhed om, hvorvidt de er medlemmer i den sammenhæng, hvori de er frivillige. 11 pct. af de 16-19-årige svarer 'ved ikke' til spørgsmålet om medlemskab, mens det tilsvarende er 3 pct. af hele befolkningen, der er i tvivl om de er medlemmer. De øvrige ungegrupper ligger på niveau med den generelle befolkning.

Figur 10. Unges medlemskab. Procent.

N = 530

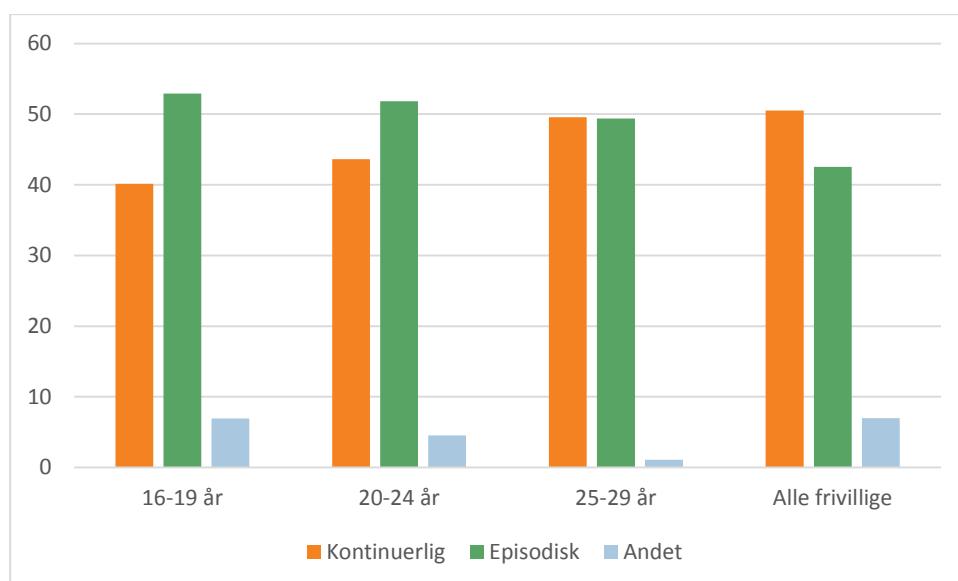
Man kunne foranlediges til at tænke, at de unges tilbøjelighed til at zappe rundt og frygte at gå glip af noget, gav anledning til, at de ville gøre det samme i deres frivillige engagement. Dette har vi forsøgt at afdække, bl.a. ved at se på, om man er frivillig flere steder eller i flere sammenhænge, fx i flere forskellige foreninger, organisationer, uformelle grupperinger, digitale netværk osv. – eller om man kun er engageret ét sted.

Det lader dog ikke til at være tilfældet. Ligesom alle andre frivillige, er det over halvdelen af de unge frivillige (57 pct.), der lægger deres engagement ét sted. Knap hver tredje i ungegruppen (29 pct.) angiver, at de er frivillige i flere sammenhænge, hvorimod det er 36 % af alle frivillige.

Karakteren af de unges frivillige arbejde kommer også til udtryk, når vi ser på, hvordan deres engagement er struktureret i 'dagligdagen'. Vi har spurgt, om de unge ser deres frivillige arbejde som episodisk (fx som frivillig på en festival eller i forbindelse med en event) eller som kontinuerlig (fx som ugentlig spejderleder eller fast månedlig besøgsven). Blandt alle unge er det lidt over halvdelen (51 pct.), der ser sig som episodisk frivillig, mens knap halvdelen (44 pct.) beskriver det frivillige arbejde som kontinuerligt.

Teenagerne og de 20-24-årige er her mere tilbøjelige til at være episodisk frivillige end kontinuerligt frivillige, mens det omvendte gør sig gældende for den gennemsnitlige frivillige. For de frivillige, som er i slutningen af 20'erne, er der stort set tale om en 50/50 fordeling mellem en kontinuerlig og episodisk frivillig indsats.

Figur 11. Episodisk eller kontinuerligt frivillig fordelt på alder. Procent.

N = 530 (unge); 2.503 (alle)

Samlet set kan vi konstatere, at de unge overvejende er medlemmer, de er overvejende frivillige ét sted og de er overvejende episodisk frivillige – dog i mindre grad.

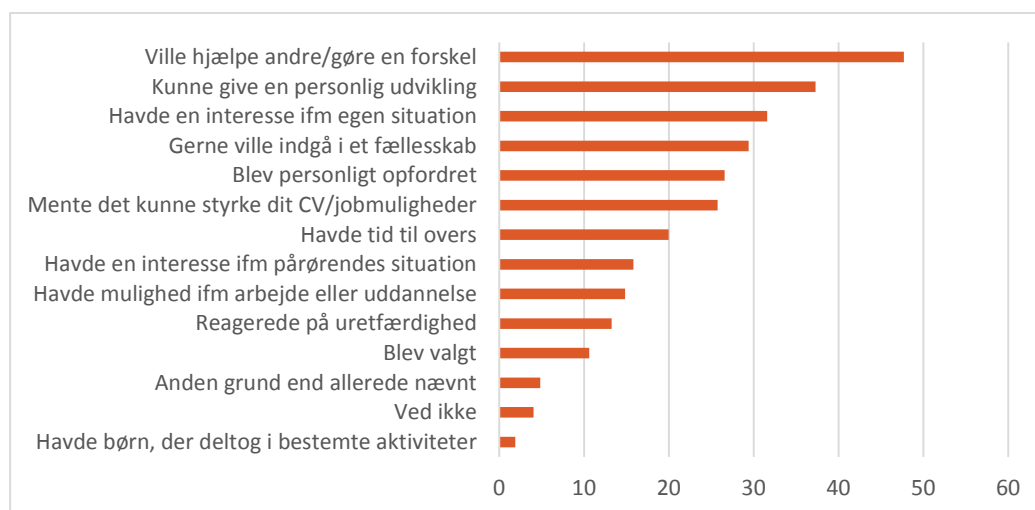
Anledning og motivation

Hvad driver unge mennesker ind i frivilligt arbejde – og hvad motiverer dem til at blive? Som med alle andre frivillige, er det vigtige spørgsmål, som vi neden for vil give nogle bud på.

Den første figur præsenterer anledningen til at blive frivillig, dvs. hvad var det overordnet, der fik den unge til at melde sig under fanerne. Blandt mulighederne angiver fleste unge dét at kunne hjælpe andre og gøre en forskel, som en afgørende vej ind. Knap halvdelen (48 pct.) af de unge giver dette svar. Præcis samme andel som frivillige i alle aldersgrupper svarer.

Hvor unge frivillige derimod adskiller sig fra andre aldersgrupper er i den anledning, der handler om, at det frivillige arbejde kan give mulighed for en personlig udvikling. For ungegruppen er denne anledning den næst-hyppigste (37 pct.), mens anledningen blandt alle frivillige kommer på femtepladsen (26 pct.).

Figur 12: Anledninger til frivilligt arbejde blandt unge 16-29-årige. Procent.

N=835. Tallene dækker både nuværende og tidligere frivillige

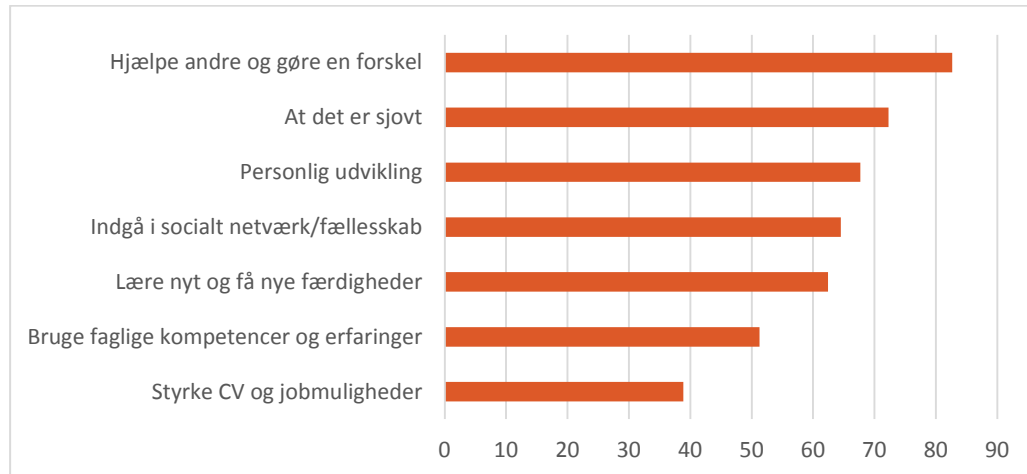
Ser vi overordnet på begrundelserne for at arbejde frivilligt, er det ikke kun anledningerne, der er interessante. Hvad der motiverer frivillige, når de har fået foden indenfor, er både interessant og vigtigt, blandt andet i et fastholdelsesøjemed. Og her ligner unge frivillige stort set alle andre aldersgrupper.

Frivillige vil overordnet set gerne have det *sjovt sammen om sagen*. Også unge, der igen angiver, at det at kunne hjælpe andre og gøre en forskel, dvs. sagen, som nummer ét (83 pct.). At man i det frivillige arbejde også gerne må have det sjovt, er vigtigt for 3 ud af 4 unge frivillige. Den personlige udvikling angives af mere end 2 ud af 3 (67 pct.), og næsten lige så mange (65 pct.) angiver fællesskabet, som en vigtig motivation i det frivillige arbejde.

Et ofte debatteret (og med negative undertoner) motiv er CV'et. Om folk 'kun' er frivillige for at kunne skrive det på sit CV, og derved forbedre uddannelses- og jobmuligheder. Denne undersøgelse viser, at dette motiv blandt unge ligger langt nede på mulighedslisten – og det gør det også for alle andre frivillige.

Blandt unge, er det således knap 4 ud af 10 (39 pct.), der ser det frivillige arbejde som en mulighed for at øge uddannelses- og jobmuligheder, hvorimod det blandt alle frivillige er knap hver femte (16 pct.). Ikke overraskende har dette motiv højere betydning for unge, der netop står på tærsklen til arbejdsmarkedet, end for de ældre frivillige.

Figur 13: Motiver i det frivillige arbejde blandt unge 16-29-årige. Procent.

N=835. Tallene dækker både nuværende og tidligere frivillige

Ser vi nærmere på ungegruppen, er der dog lidt forskel på om man er tættere på de tyve år end de tredive år. Eksempelvis er det for de 20–24 årige vigtigere at kunne bruge sine faglige kompetencer og læringsaspektet, end det er for de 25-29-årige. Og fællesskabet, og det at have et socialt netværk, er en motivationsfaktor, der stiger med alderen.

Litteratur

Fridberg, Torben og Henriksen, Lars Skov (red.): "Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012". SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København 2014

Hjære og Jørgensen 2017: "Tal om det frivillige Danmark". Center for Frivilligt Socialt Arbejde

Center for Frivilligt Socialt Arbejde (2018): "Engagement behøver plads – inspiration til mindre foreninger, der vil engagere unge". Bogen er under udgivelse.

Bilag 1. Områder

Kultur

Museer, teater, sangkor

Idræt

Sportsklubber, gymnastikforeninger, svømmehaller

Fritid

Hobbyforeninger, spejder, slægtsforskning

Velfærd/social/humanitær

Pensionistforeninger, væresteder for udsatte, flygtningevenner, boligsocialt arbejde, krisetelefon, krisecentre, vågetjenester

Sundhed/sygdom/forebyggelse

Patientforeninger, bloddonor, hospitaler

Bolig/lokalsamfund

Boligforeninger, grundejerforeninger

Politik/interesseorganisationer

Miljø og natur, partiforeninger, brancheforeninger, fagforbund, erhvervsorganisationer, forbrugerorganisationer

Religion/kirke/trossamfund

Menighedsråd, søndagsskoler, spirituelle aktiviteter

Uddannelse/undervisning/forskning

Forældrebestyrelser, voksen-/fritidsundervisning, studenterforeninger

Beredskab

Hjemmeværnet, brandkorps, hjertestarter, dyreværn

Bilag 2. Arbejdsopgaver

- Udvalgsarbejde, bestyrelsesarbejde og rådsarbejde
- Bloddonor
- Sekretariatsarbejde og administrativt arbejde (fx e-mailhenvendelser, telefonpasning, vedligeholde hjemmeside, bogføring, registrering af medlemmer/frivillige o.lign.)
- Praktisk arbejde (fx rengøring, kridte baner, indkøb, køkken- eller caféarbejde, vedligeholdelse, kørsel o.lign.)
- Oplysning og informationsvirksomhed (fx oplæg, informationsmaterialer)
- Politisk arbejde eller kampagneaktivitet
- Uddannelse, træner, undervisning, holdleder, instruktør (fx håndboldtræner, spejderleder eller teaterinstruktør)
- Rådgivning, retshjælp
- Personlig omsorg, kontaktperson (fx besøgsven, mentor, vågekone)
- Skaffe midler ved ansøgninger, penge- og tøjindsamlinger, salg i genbrugsbutikker, basarer o.lign.
- Hjemmeværnet, vagttjeneste (fx brandslukning, redningsaktioner o.lign.)
- Ledelse, koordinering, rekruttering o.lign. af frivillige

Center for Frivilligt Socialt Arbejde
Albanigade 54 1. sal
5000 Odense C
+ 45 66 14 60 61
info@frivillighed.dk
www.frivillighed.dk